ፊንፊኔ በአዲስ አበባ ውስጥ አልነበረም፤ አይደለም

በወረሞ ነገድ ስም ከተደራጁት ልዩ ልዩ ቡድኖች ውስጥ አምስት የሆኑት በአንድነት ወግነው የአዲስ አበባን ከተማን እንደለመዱት ፊንፊኔ በማለት የሰጡትን መግለጪያና የወረሞ ኅሠኝነት አራጋቢ ልሂቃን እነ መኩሪያ ቡልቻ፤ አሰፋ ጀለታ፣ ፀጋዬ አራርሳ ሞሐመድ ሐሰን፤ ሕዝቅኤል ገቢሳ፤ ሢሳይ ኢብሳ ወዘተረፈ ኦሮሚያን ከጥቁር አበሻ ቅኝተገዥነት፤ በብሔሮች የራሰን እድል በራስ የመወሰን መብት ነፃ ለማውጣት ልክ ሻዕቢያና ቀጣሪዎቹ ኤርትራ የኢትዩጵያ ቅኝግዛት ናት ብለው ፀረ ኢትዩጵያውያን እነ ባሲል ዳቪድሰን፤ ጆን ማርካኪስ፣ ሪቻርድ ግሪንፊልድ ቦኒ ሆልኮምብ፤ ወዘተረፈ በሥነ ሰብ፣ በቋንቋ በታሪክ፤ በኅሣና ˌማኅበረሰብ ጥናት ሽፋንና ለነፃ አውጪ ተብዬ ቅጥረኞች ሁሉ ዋና ተባባሪኛ የበላይ ጠባቂ የውሽት ታሪክ ፈጣሪና ፕሮፓጋንዳ አቀናባሪዎች መሆናቸው የተረጋገጠ ነው። እነዚህ ነፃ አውጪ ግንባር ተብዬ ቅጥረኞች ዘወትር የሚነዙትን በሬው ላም ወለደ የፈጠራ ተረት ተረት አስመልክቶ የተሰጠውን ምላሽ ተመልክተንናል። በዚህ መሠረት አቶ አቻምየለህ ታምሩ በሰጠው ምላሽ ፊንፊኔ ያዲስ አበባ ፍል ውሃ ሰፈር ብቻ እንደ ሆነች ያቀረበውን ትክክል ያለ መሆኑን በሚከተለው ማስረጃ ለማሳተካከል እንፈልጋለን። እርግጥ ነው በአቻምየለህ ታምሩ የተጠቀሰው ጀርመናዊው ዩሓን ክራፍ የእንግሊዝ ክርስቲያን ሚሲዩን ማኅበር (Church Missionary Society, CMS) ተቀጣሪ የነበረ ሲሆን ከጓደኛው ቻርለስ ኢዘንበርግ ጋራ ወደ ሰሜን ኢትዩጵያ ገብተው የፕሮቴስታንት ሃይማኖትን ሲሰብኩ ከቆዩ በኋላ ከአድዋ ስለተባረሩ ወደ መጡበት ግብፅ ተመልሰው ጥቂት ቆይተው፤ በታጁራ በኩል ወደ ሸዋ ገብተው ከሸዋ ንጉሥ ሣህለ ሥላሴ ጋራ ተገናኝተዋል። ኢዘንበርግ ለጥቂት ጊዜያት ቆይቶ ላማርኛ መዝገበ ቃላት ዝግጅታው አስፈላጊውን መረጃ ሰብስቦ ተመልሷል። ክራፍ ግን በተሰጠው የሥራ ድርሻ በተለይ ስለ ጋሎችና ጋሊኛ ቋንቋ አስመልክቶ በሸዋ የሦስት ዓመታት ያህል ቆይቶ ከመሓል አገር እስከ ምፅዋ ተጉዞ ተመልሷል። ሸዋን ዋና የተልዕኮው ማዕከል በማድረግ አረመኔ የሚላቸውን እጅግ ብዙ ከሸዋ መንግሥት ግዛት በስተደቡብና ምዕራብ የሚኖሩትን የጋላ ልዩ ልዩ ጎሳዎችን ሁሉ ያፍሪቃ ጀርመን ፕሮቴስታንት ቅኝ ተገዥዎች ለማድረግ ታላቅ ዕቅድ ነበረው። በመሆኑም ነው ወደ ጋሎች ለመድረስ መንገዱ ተከፍቷል ሲል የሚከተለውን ያሰፈረው፤

"The way to a great part of the Gallas is accesible since the way to Shoa has been opned. The access to Gallas is easier from Shoa than from any other place. A great number of them are tributary to Shoa."

ቀጥሎም ክራፍ በመጽሐፉ ምዕራፍ አምስት ላይ ከሸዋ በስተደቡብ ያልታወቁ፤ ያልታሰሱ አገሮች / The unexplored contries to the south of Shoa / መልካ ምድራዊ ሁኔታ

በሸዋ ንጉሥ ዘንድ ይኖሩ ከነበሩት ያገራቱን ተወላጆች ጠይቆ የመዘገበው ወደ ዐማርኛ ሲመለስ እንዲህ ይነበባል።

<<ከአንጎለላ የሸዋ ልዑላን ገባሪ በሆኑት የጋሎች ምድር ታልፎ ከአራት ቀናት ጉዞ በኋላ አዋሽ ወንዝ ይደረሳል፣ በሸዋ ዙሪያ ወደ ምሥራቅ አቅጣጪያ እየፈሰሰ አዳል አገር ይገባል። ከወንዙ ደቡብ ዳርቻ ጀምሮ ከስምንት ድግሪ ኬንትሮስ በታች የጉራጌ አገር ሲሆን አብዛኛው ነዋሪዎችም ክርስቲያኖች ናቸው፤ ከጥንት ጀምሮ ከኢትዮጵያ ያላቸውን ግንኙነት ጥብቀው ቆይተዋል፣ ከጋሎችም ራሳቸውን በተራሮቻቸው ላይ መሽገው ተከላክለዋል። ጉራጌ ማለትም ትርጉሙ በስተግራ በኩል ሲሆን ይህም የኢትየጵያ ነገሥታት ዋና ስፈራቸውን በታላቁ እንጦጦ ተራራ መሽገው በነበረበት ጊዜ ወደ ምዕራብ ሲመለከቱ ምድረር ጉራጌ በስተግራ በኩል በመገኘቱ ምክንያት ነው። ከጋላ ወረራና ሰፈራ በፊት የአዋሽ ወንዝ አካባቢ ሁሉ የክርስቲያኖች መኖሪያ ነበር፤ ዛሬም እንኳ ቅሪቶች ከሶዶ ጋላ በስተደቡብ በሚገኘው ቆሪቾ መንደር ውስጥ ይገኛሉ።

<< Four day's journey from Angolela throgh the Galla land subject to the princes of Shoa, you come to the river Hawash, which flows round Shoa in eastery direction and into the Adal country. With the south bank of the stream begins the country of Gurague, wich lies under the eight degree of north latitude and is mostly inhabited by Christians, who preserve from olden times some connection with Abessinia, and have maintainded themselves on their mountains against the Gallas. The name of this country signifies " to the left- on the left hand" and was given it when the Abessinian kings had still their head-quaters onthe lofty mountain Entoto, to the left of which Gurague lay when they looked westwards. Formerly the whole country round the Hawash was inhabited by Christains, and even now a Chritian remnant is said to survive inthe district of Korchass to the south of Soddo_Gallas.>>

(J. Lewis Krapf:Travels, Researches, and Missionary Labours in East Africa; Oxon (1968), p.44)

ንጉሥ ሣህለ ሥላሴ በዓመት ሁለት ጊዜ የማስገበር ዘመቻ ያደርጉ ነበር። ክራፍ፣ ሻለቃ ሐሪስ እንዲሁም የፈረንሳይ መንግሥት መልክተኛ የነበረው ንጉሡን ለምነው ዘመቻ ሲደረግ አብረው ተጉዘዋል።

ክራፍ እንደገለጸው እሱ ለመጀመሪያ ጊዜ በጥርና በየካቲት ወራት እ.አ.እ 1840 ዓ.ም ዘመቻ ወደ አቢቹ ወበሪ፤ ገላን፤ ዲምቢቹ፤ ፊንፊኔ ፍል ውሃ ምንጩ ድኝ ያለበት፤ እና ሙሎፊልዳ፤ ሜታ ሮቢ፤ ወጊዲ፤ ሜታ እኛ ኩታይ ሁሉም ጋሎች ናቸው በማለት ጽፏል። ነገር ግን ኤካና ጉለሌ የተባሉትን መንደሮች ይሁን ጎሣዎች ከፊንፊኔ ጋራ አብረው አልጠቀሳቸውም። ሙሉ ከአዲስ አበባ በስተምዕራብ በሩሌ አጠገብ፤ አዳበርጋና ሜታ አቦ ወዘተረፈ ሁሉም በእአካባቢው ይገኛሉ። ፍል ውሃና ድኝማ ምንጭ የነበረውና ያለው አምቦ አጠገብ ያለው ነው እንጂ በአዲስ አበባ ውስጥ ያለው ፍል ውሃ ሊሆን ከቶ አይችልም። ምክንያቱም ሌላው አብሮ ተጓዥ ሻለቃ ሐሪስ ዝቅ ብሎ በሚቀረበው ዘገባው ላይ በፊንፊኔ እና በየካ ሸለቆ መካከል ያንድ ቀን ጉዞ ነው ይላል።

ዩሐን ክራፍ ሴራው በጊዜው ስለተጋለጠበት ዳግም ወደ ምድረ ሸዋ እንዳይገባ ተከልክሏል። ስለዚህም ነው ወደ ምሥራቅ አፍሪቃ ጓዙን ጠቅልሎ የሄደው። ቀጥሎም ወደ የከዛንዚባር ባሪያ ነጋዴ ሱልጣን የሞምባሳና የሞቃዲሾ ገዢ ከነበረው ሡልጣን ሰይድ ሰይድ ጋራ ተወዳጅቶ በሞምባሳ ላይ ምሽግ እንዲመሠርት አስፈቅዶ ጋሎችን ከበስተደቡብ በኩል ለመድረስ በሚል ሽፋን መላው ምሥራቅ አፍሪቃን ለእንግሊዝና ጀርመን ቅኝ ተገዥነት ጥርጊያ መንገዱን አዘጋጅቷል:::: ክራፍ ጋሎች በጥቅል ኦሮሚኒያ ተብለው እንዲጠሩ፤ ጋልኛ ከዐማርኛ ፊደል ይልቅ በላቲን ፊደል እንዲጻፍ ያደረገ፤ ፀረ-ኢትዮጵያ ሴራ ከግብፅ ተስፋፊ እስላሞች ጋራ ተባብሮ ሲሸርብ እንደነበረ ይታወቃል።

በዚሁ ጊዜ የእንግሊዝ ንግሥት ቪክቶሪያ መልክተኛ መሪ የሆነው ሻለቃ ዊሊያም ሃሪስ ከሕንድ ቦምቤ በመነሳት ሸዋ ገብቷል። እነ ሻለቃ ሐሪስ ለ18 ወራት ያህል ቆይተው ከሸዋ መንግሥት ጋራ የንግድ ስምምነቱ ዋና ተፈራራሚ ሆኖ ወደ አገሩ እንግሊዝ ከተመለሰ በኋላ የቆይታውን ዜና መዋዕል በመጽሐፍ አዘጋጅቷል። የሐን ክራፍ ዐማርኛ ስለሚችል የንግድ ስምምነቱን በማስተርጎም ረገድ ዋና ተዋናኝ ነበር። የሐሪስ መጽሐፉም የኢትዮጵያ ደጋዎች በሚል ርዕስ (The Highlands of Ethiopia, 1844) የመጀመሪያው እትም ከተዘጋጀ በኋላ በልዩ ልዩ ቋንቋዎች ተተርጉሞ ይገኛል። ሸዋ ማለት ኢትዮጵያ ማለት እንደሆነ በአውሮፐያውያኖች ዘንድ ይታወቅ እንደነበረ የመጽሐፉ ርዕስ ያስረዳል።

ታላቁ የሸዋው ንጉሥ ሣህለ ሥላሴም በደቡብና ምዕራብ ኢትዮጵያ የተበታተኑትን ሕዝበ ክርስቲያን አንድ ለማድረግ ዋና ተግባራቸው እንደሆነ ለብሪታኒያው መንግሥት መልክተኛ ዘወትር መናገራቸውን ተመዝግቧል። ንጉሥ ሣህለ ሥላሴ ባመት ሦስት ጊዜ ዘመቻ እያደረጉ በግራኝ አሕመድ አልቃዚ ጅሃዳዊ ጦርነት እልቂትና መፈናቅል ምክንያት በተከተለው የጋላ ዘላን ጎሣዎች ወረራ የተያዙትን የምሥራቅ፤ የደቡብና ምዕራብ ኢትዮጵያ ግዛት ውስጥ ተነጥለው የቀሩትንና ተብታትኖ የሚኖሩትን ሕዝበ ክርስቲያን ሁሉ አንድ ለማድረግ አስበው ያባቶችን ጥንታዊ ሃብትና ቅርስ ለማግኘት ዘመቻ የሚያደርጉ መሆኑን ሻምበል ሃሪስ በተነገረው መሠረት ዘግቦታል። (W.Harris: Highlands of Ethiopia (London, 1844, P. 134))

የንጉሡ ሠራዊት የአዋሽ ወንዝ ተሻግሮ በምድረ ጉራጌ ሰዶን፣ የአይመለል አካባቢን፣ ከረዩን፣ አሩሲን፤ ጅሌንና ሌሎች ጎሣዎችን ሁሉ ማስገበሩን፤ በመቀጠልም ንጉሥ ሣህለ ሥላሴ በቅርቡ ወደ ጉራጌ

ታላቁ ሕይቅ (የዟይ ሐይቅ) ዘመቻ ለማድረግ መዘጋተቻውን፤ በዟይ ሕይቁ ውስጥ ብዙ ደሴቶች እንደሚገኙና ያያት ቅድምያታቸው ግምጃ ቤቶች መሆናቸውን ገልጸውለት መዝግቧል::::

በወርቅ አምባር የተሞሉ እንስራዎች፣ ከዝሖን ጆሮ ቆዳ የተሠሩ አርባ ነጋሪቶች፣ ብዙ ታቦቶችና ሰባት መቶ የግእዝ መጻሕፍት በብል መበላት ለአደጋ የተጋለጡ መሆናቸው ታውቋል::

ምንም ተጻራሪ አይጠበቀኝም ነዋሪዎቹ በአብዛኛው ክርስቲያን መነኮሳት ናቸው፣ ብዙ ጊዜም እንድመጣ ጋብዘውኛል::

<< It is my intention shortly to undertake an expidition to the great lake in Gurage. In it be many islands which contain the treasures of my ancestors: There are jars filled with bracelets of solid gold. There are forty drums made of elephants' ears, and many holy arks pertaining unto ancient churches, besides seven hundred choice Ethiopic volumes, ... No resistance is to be anticipated, for the inhabitants, who are chiefly Christian monks, have ioften invited me. I must no longer delay to recover the lost wealth of my forefathers. ..>>

ንጉሥ ሣህለ ሥላሴ እንግሊዞቹ ጀልባ እንዲሰሩላቸው እንደጠየቁት ሻምበል ሐሪስ ዘግቧል::

በሌላ በኩልም ሉድቪህ ዩሐን ክራፍ በቆይታው ወቅት አንኮበር ላይ ከተገኛቸው ከምደረ ጉራጌ የመጡት ቄስ ላዕከ ማርያምን ጠይቆ እንደ መዘገበው በምድረ ጉራጌ ከሰላሳ ሰባት በላይ ገዳማት ይገኛሉ:: በከምባታም ከአሥራ አምስት በላይ ገዳማት ሲኖሩ በወለሞም ብዙ ክርስቲያኖች እንዳሉ ነግረውታል:: (J.L Krapf: Travels, Researches and Missionary Labour During an eighteen years Residence.. (London, 1968) 2nd ed, PP. 97-100)

ሻምብለ ሐሪስ ከንጉሥ ሣህለ ሥላሴን የማስገበር ዘመቻው ጋራ ተመልካች በመሆን የሚከተለውን ዘግቧል፤

የዘመቻው ጉዞው ከአንጎለላ ከተማ ተነስቶ ጋራ ጎርፎን አልፎ ሰላሌ ደርሷል:: ይህም በሙገርና አባይ ወንዝ ባለው አካባቢ ነው:: የሙገርና የአባይ ወንዝ ገባር የሆኑትን ከረንዛ፣ ፊንጭያ፣ ጭያቲ እና ሩፊ ወንዞችን ተሻግረው ነበር ግብር አንከፍልም ብለው ወደ አመጹት የሰርቲ ጋላ (Serite Galla) ጎሳዎችን ለመስገበር የተዘመተው:: የሰሪቴ ጎሣዎች የንጉሡን ሠራዊት መምጣት ሲያዩ የሙገርን ወንዝ ተሻግረው ወደ እንጦጦ ተራራ ደንማው ግርጌ ሥር ሸሽተው ተደበቀዋል::

በሻምብለ ሐሪስ ገለጻ በፊንፊኔ ሸለቆና በኤካ ሸለቆ መካከል 55 ማይል ወይም 77 ተኩል ኪሎ ሜትር ለ14 ስዓታት ተጓዝን ብሏል:: (' During fourteen hours passed in the saddle, above fififty miles of country had been passed over, and the weary forces finally halted in the Ekka valley' Volume two- Chapter Twenty three) ሐሪስ የእንጦጦ ተራራ ደን አካባቢ መሸሻ ምሽግነትን ገልጿል:: የንጉው ሠራዊት አዳሩን የካ ኮረበታ ላይ እእድርጎ በማግስቱ ደግሞ ከረጅም ጉዞ በኋላ ወዳ ሱሉልታ ሞሎ ፈልዳ አጠገብ የሸሹት የሰርቲ ጋሎች ተደመስሰዋል:: ('A long march the preceding day had brought it to Sululta near to Moolo Falda,..') እያለ ባቀረበው መሠረት የፊንፊኔና ኤካ ሸለቆዎች ከዛሬው እንጦጦ ተራራ በስተሰሜን

ምዕራብ አቅጥጭያ ከመናገሻ ተራራ በስተምዕራብ ሰሜን እንጅ ዛሬ አዲስ አበባ በምትገኝበት ስፍራ ያልነበሩ መሆኑን ከጉዞው ገለጻ በትክክል ማረጋገጥ ይቻላል። የፊንፊኔ ሸለለቆ ከእንጦጦ ተራራ በስተደቡብ በጭራሽ በዛሬዋ የአዲስ አበባ (እንዶጥና) አልነበረችም። በአንድ በኩል የፊንፊኔ ጥቅጥቅ ያለ ደንና ፏፏቴዎች፤ በሌላ በኩል በሜዳው ላይ ስለነበረው ድርስ ሰብልና መኖሪያ ጎጆዎች መጋየት፣ በፊንፊኔ እና ኤካ መከከል ያለውን 77 ኪሎ ሜትር ርቀት ተጉዘው ጥልቅ የወንዝ ዳርቻውን በከፍተኛ ችግር መሻገራቸው ተዘግቧል። ይህም በግልጽ የሚያመለክተው ከእእዲስ እእበባ በስተሰሜን ታላቁን የሙገር ወንዝን እንጂ ሌላ ወንዝ በዛሬይቱ አዲስ እበባባ ከእንጦጦ በስተደቡብ ያለመኖሩ ትክክለኛ ማሰረጃ ነው።

"ፊንፊኔ" የአዲስ አበባ ፍልውሃ ሰፈር ነበር ቢባል እንዴት ሆኖ ነው ከየካ ሸለቆና ኮረብታ በ77 ኪሎሜትር ርቀት ያንድ ሙሉ ቀን ጉዞ ርቅት ሊገኝ የሚችለው? ይህስ ፈጽሞ አይታሰብም። ስለዚህም የፊንፊኔ ሰፈር ይሁን መንደር ዛሬ የአዲስ አበባባ ከተማ በምትገኝበት ስፍራ ውስጥ አልነበረም። በመሆኑም በአዲስ አበባ ከተማ ውስጥ ያለውን የፍል ውሃ ምንጭ ሰፈር ከአምቦ አጠገብ ከሚገኘው የፍል ውሃ ምንጭ በማሳሳት የ"ፊንፌን መንደር" እንደ ነበረ አድርጎ ማቅረብ ፍጽም ስሕተት ነው። ከከዚህም ሌላ ከአዲስ አበባ ከተማ መቆርቆር በፊት የጉለሌ፤ የገላን ፤ የኤካ መንደር ወዘተረፈ የሚባሉት በጭራሽ አልነበሩም። በኦሮሞ ተብዬ ስብስቦችና ነፃ አውጪ ግንባር የሚነዛው የፈጠራ የቅኝ ግዛት ትርክታ ማለትም ፊንፊኔ የእነዚህ የወረሞ ጎሣዎች የኢኮኖሚና የባሕል ማዕክል ነበር ተብሎ የተወሸከትው ሞኞታዊ ቅዥት ነው። በተቃራኒው በወረሞ ወረራ የተፈናቀለውም የሸዋ ነባር ሕዝብ ዐማራ፤ ሰባት ቤት ጉራጌ፤ ጋፋት፤ ከምባታ ሓድያ፤ አርጎባ፤ አገው እንደነበወሩ እንዴት ሊካድ ይችላል? ከዳግማዊ አጤ ምኒልክ በፊት በአዲስ አበባ ዙሪያ የሚገኙት ለምሳሌ የየካ ሚካኤል፣ የመናገሻ ማርያም፤ የአቃቂ መድኃኒ ዓለም ወዘተረፈ አቢያተ ክርስትያናት የተተከሉት በንጉሥ ሣህለ ሥላሴ ዘመን ነው። እኛ በትክክል የምናውቀው በተለይም <u>የገላን</u> ጎሣ በሰላሌና በአቢቹ ወረሞዎች ላይ ዘወትር የዝርፊያ ውጊያና ጦርነት አድርጎ መሸነፉን ነው እንጂ ከሸዋ ምድር መባረሩን አልሰማንም፤። እንዲሁም በአዲስ አበባ ከተማ ውስጥ የሚገኘው <u>የጉለሌ</u> ሰፈርም ከአዲስ አበባ ግዛት በስተሰሜን ወሰን ከሙገር ወንዝ ማዶ በሰላሌ አውራጃ ውስጥ ከሚገኘው ያያ ጉለሌ የመጡ ሰፋሪዎች ሰፈር ነው።

አዲስ አበባ ስትመሠረት ከየትኛውም የኢትዮጵያ ወረዳ እንደመጡት ማለትም ልክ ከጎላ፣ ከሞረት፣ ከጎጃም፣ ከሰሜን ቤጌምድር፤ ከወሎ፣ ከጋሞ ጎፋ፣ ከከፋ፤ ከትግሬ፤ ከሃማሴን፤ ከሐረርጌ፤ ከወላሞ፤ ከይፋት፣ ከመንዝ፣ ከተጉለት፤ ወዘተረፈ መጥተው በአዲስ አበባ ለሚኖሩበት ሰፈራቸው ስም እንደሰየሙት ነው። ስለምን ታዲያ! የጉለሌ፤ የገላን፤ የየካ ነባር ነዋሪዎች ከአዲስ አበባ በምኒልክ ዘመን ተባረሩ፤ ተፈጁ አያሉ ይወሻክታሉ? አንድም የተባረረ ሰው የለም። ይህስ የኛ የሸዋ ሕዝብ ዓላማና ባሕርይ ከቶ አልነበረም። ብናባርራችሁ ኖሮማ ጋለ ሁሉ ወደ መጣበት ሱማሌ ቤኤድር እናባርረው ነበር። ዛሬም

መጤዎች በሰላም አብሮ እንዲኖሩ እንፈቅዳለን። ስለምን መጤ እንግዳ ይባረራል? መታወቅ ያለበት ሐቅ የአዲስ አበባን ፍል ውሃን በተቀዳሚ ያገኙት ንጉሥ ሣህለ ሥላሴና ቀጥሎም እቴግ ጣይቱ ቡጡል ብርሃን ዘኢትዩጵያ ናቸው። የሸዋ በተለይም የመናገሻ አውራጃ ማለትም እንደግብጣን የአዲስ አበባና እንጦጦ ዙሪያ ነባር ነዋሪዎች የኤካ፣ የፊንፊኔ፣ የጉለሌ፣ ወዘተረፈ የቱላማ ወረሞ ወይም ጋላ ጎሳዎች በጭራሽ አልነበሩም። በአገራችን በሸዋ ምድር በ1567 ዓ.ም የወረሞ ቱላማ ጎሣዎች ለመጀመሪያ ጊዜ ከአዋሽ ወንዝ በስተሰሜን ያለውን አገር ገበሬውን ወረው፤ ያጤ ሚናስ አዝማች የነበረውን ዘርዐ ዩሐንስንና ጠቅላላ ጦሩን አውድመው ነው፤ ጥንታዊ ነባሩን ያማራ፣ የጉራጌ፣ የጋፋትና አርጎባ ሕዝብን በተከታታይ ፈጅተው፤ ሰልበውና፤ አፈናቅለውበለሙ መሬት ላይ የሠፈሩት።

ለዚህም ዐቢይ ምክንያት የሚሆነው ቀደም ብሎ እንደተገለጸው የግራኝ አሕመድ የ14 ዓመት ጅሃዳዊ ወረራ የኢትዩጵያን አጤ መንግሥት በከፍተኛ ደረጃ ስለ ደከመ በየስምንት ዓመት ለሚደረገው ተከታታይ የጋላ ጎሣዎች የሉባ ደፈጣ ውጊያና ዘረፉ በመጋለጡ ምክንያት ነባር የእንደግብጣን (መናገሻ) አማራ፣ ጉራጌ፣ ጋፋት፣ አርጎባ፣ ከምባታ፣ ሃድያ ገበሬዎችን በገፍ ተፈጅተዋል። ለም መሬታቸውን በወራሪ የጋላ ጎሣዎች ተቀምተዋል። ልዩ ልዩ የጋላ ጎሣዎች ተንሰራፍተው ሰፍረዋል። ስለዚህም የወረሞ ጋላ ጎሣዎች በአጠቃላይ የቅርብ ዘመን መጤ **ስፋሪዎች** እንጂ የሸዋና አካባቢዋ ክፍለ ሀገራት ቀዳሚ አቅኒ ነዋሪች በጭራሽ ባለመሆናቸው **የኦሮሚያ ክልል** ተብዬው በፍጹም ተቀባይነት የለውም።

ከወያኔ ትግሬ ቅጥረኛ ፀረ ኢትዩጵያ ቅጥረኛ ጉጀሌ ጋራ ይደመሰሳል። በወያኔ ትግሬ ቤጃ፤ የሻዕቢያ ባንዳ ፀረ ዐማራ ቅጥረኛ ርዳታና ትብብር በአገራችን ኢትይጵያ ላይ የሰፈነው የባንቱስታን አፐርታይድ የጎሣ ፖለቲካ፤ በኦነግ ውሻ ፀረ ኢትዩጵያ ተላላኪዎች ያለ መላው ኢትዩጵያ ሕዝብ ፍላጎትና ስምምነት የተደረገ በመሆኑ የፈጠራው ክልል "ኦሮሚያ" ከቶ ዘላቂነት አይኖረውም።

ሰሞኑን የሚተቀነቀነው ፋሽስታዊና ዘረኛ ቅስቀሳ፣ "**ፊንፊኔ የኦሮሚያ ዋና ከተማ ብቸኛ ሃብትም ናት; የምኒልክ ነፍጠኛ ሠፋሪዎች ከአዲስ አበባ ይውጡ፣ ያጤ ምኒኪክ ሐውልት ይፍረስ**" እያሉ ከንቱ መቀናጣት ከፍተኛ መዘዝ ያስከትላል። መጤው የቅርብ ዘመን ሰፋሪ ማን ሆነና ፣ በተስፋፊ ቅኝ ግዥነት ከባሌ ጠርፍ ማዶ ከደቡብ ሱማሊያ ቤናዲድር የፍልሰው መጤ ሰፋሪ ራሳቸው የወረሞ ልዩ ልዩ ጎሣዎች እንጂ አማሮች፣ ጉራጌዎች፣ ከምባታዎች፤ ሃድያዎች ትግሬዎች፤ እናሪያዎች፣ ጋሞዎች፣ ጎንጋዎች፤ አገዎች ወዘተረፈ ስላልሆኑ አሳ ጎርጓሪ ዘንዶ አወጣ እንዳይሆን ለወረሞ ወይም ለጋላ ልሂቃን በአጽንኦት ለማስጠንቀቅ እንወዳለን። የኛን ቤት ለማፍረስ ለሚመኙት ሁሉ እኛም ያልተኛን እንደሆነ ዓለም ይወቅ። የሸዋው ጀግና ከአረመኔ ጋላ ቄሮ ራሱን ለመከላከል ምንጊዚም ዝግጁ ነበር ነው።

አዲስ አበባ የሸዋ ፤ የኢትዩጵያና አፍሪቃ ዋና መዲና!!!!
እዲስ አበባ በአራቱም አቅጣጫያ በግዛቷ መናገሻ አውራጃ ትሰፋለትች!!!!!!
አዲስ አበባ ከተማ በነዋሪዎቿ ነፃ ዴሞክራሲያ ምርጪያ ብቻ ራሳቸውን በራሳቸው ያስተዳድራሉ!
የጎሣ ፖለቲካ ቅጥረኛ ተሿሚዎች ከከተማችን ዟር ይበሉ!!!!
የሸዋ አበባ ያብባል ገና ! ! ሞት ለወያኔ ትግሬና ተለጣፊዎቹ! ሞት ለጋ ነፃ አውጪ□ ኦነግ!!!!!
ሸዌው ኢትዩጵያ አርበኛ ፀረ ባንዳ
ከተፈረደኝ ኃይሌ   ዘብሔረ መንዝ ወይፉት፤ ወተጉለት